

Toplum ve Sosyal Hizmet

ISSN: 2147-3374 / E-ISSN: 2602-280X

Araştırma Makalesi / Research Article

Sosyal Hizmet Uzmanlarında Algılanan Sosyal Desteğin İş Bulma Kaygısına Etkisi

The Effect of Perceived Social Support on Job Finding Anxiety in Social Workers

Ahmet TÜRK¹, Sena TÜRK²

¹ Öğr. Gör., Sinop Üniversitesi,
Türkeli Meslek Yüksekokulu, Çocuk
Bakımı ve Gençlik Hizmetleri
Bölümü, aturk@sinop.edu.tr
ORCID: 0000-0001-5782-3794

² Sosyal Hizmet Uzmanı,
shu.senakaya@gmail.com
ORCID: 0009-0002-3630-9045

Başvuru: 02.01.2025
Kabul: 11.07.2025

Atıf:

Türk, A. ve Türk, S., (2025). Sosyal hizmet uzmanlarında algılanan sosyal desteğin iş bulma kaygısına etkisi. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 36(3), 477-502. DOI: 10.33417/tsh.1611695

ÖZ

Bu araştırmanın amacı, henüz istihdama katılmamış sosyal hizmet uzmanlarının iş bulma kaygısı düzeylerini belirlemek ve algıladıkları sosyal desteğin iş bulma kaygılarına etkisini incelemektir. Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmaya 398'i kadın (%63,4) ve 230'u (%36,6) erkek olmak üzere 628 kişi katılmıştır. Veriler kişisel bilgi formu, İşsizlik Kaygısı Ölçeği ve Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Verilerin analizinde betimsel istatistikler ile Pearson korelasyon ve çoklu doğrusal regresyon analizleri uygulanmıştır. Bulgular, katılımcıların yüksek düzeyde iş bulma kaygısı yaşadıklarını ortaya koymaktadır. Bu kaygının, özellikle ekonomideki istihdam zorluklarından kaynaklandığı belirlenmiştir. Sosyal destek algılarının ise orta düzeyde olduğu görülmüştür. İş bulma kaygısı ile aile, arkadaş ve özel kişilerden algılanan destek arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Çoklu regresyon analizi sonuçları, arkadaş desteği, aile desteği ve özel kişi desteğinin iş bulma kaygısını anlamlı düzeyde negatif yönde yordadığı saptanmıştır. Buna göre sosyal hizmet uzmanlarının arkadaş, aile ve özel kişi desteği arttıkça iş bulma kaygısı düzeylerinin düştüğü sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İş Bulma Kaygısı, İşsizlik Kaygısı, Sosyal Destek, Sosyal Hizmet, İşsizlik

ABSTRACT

The aim of this study is to determine the levels of job finding anxiety among social workers who have not yet entered the workforce and to examine the effect of perceived social support on their job finding anxiety. The survey model was used in the study. A total of 628 people participated in the study, of which 398 were female (63.4%) and 230 were male (36.6%). Data were collected using a personal information form, the Unemployment Anxiety Scale, and the Multidimensional Scale of Perceived Social Support. Descriptive statistics, Pearson correlation, and multiple linear regression analyses were used to analyze the data. It was found that participants experienced a high level of job finding anxiety. This anxiety was determined to stem particularly from employment difficulties in the economy. It was observed that the level of perceived social support was at a moderate level. A significant negative relationship was found between job finding anxiety and perceived support from family, friends, and significant others. Multiple linear regression analysis revealed that support from friends, family, and significant others significantly predicted lower levels of job finding anxiety. It was concluded that as the support from friends, family and significant others increased, the level of job finding anxiety decreased.

Keywords: Job Finding Anxiety, Unemployment Anxiety, Social Support, Social Work, Unemployment

GİRİŞ

Modernleşmenin meydana getirdiği teknolojik gelişmeler, üretimde otomasyon, hızlı nüfus artışı ve finansal krizler günümüzün önemli bir sosyoekonomik sorunu olan işsizliği beraberinde getirmiştir. Endüstrileşme döneminden günümüze değin işsizlik oranları her geçen gün artmış; gelişmiş ve gelişmekte olan birçok ülkenin mücadele ettiği kronik bir sorun haline gelmiştir (Kökocak, Yılmaz ve Demirci, 2015; Szcześniak, 2012). En genel manada çalışma hakkının kullanılamaması durumu olarak ifade edilen işsizlik, temelinde birçok problemi barındıran, sosyal, psikolojik ve ekonomik yaşamı etkileyen kompleks bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır (Biçerli, 2004). İşsizlik, bireylerin ekonomik güvencelerini kaybetmelerine yol açan ve toplumsal yapıyı derinden etkileyen bir olgu olarak hem bireyler için hem de toplum için çok yönlü sonuçlar doğurmaktadır. Nitekim, işsiz bireylerde ekonomik sorunların yanı sıra, sosyal dışlanma, özgüven kaybı ve psikolojik sıkıntılar gibi etkiler gözlemlenmektedir (Cockshott vd., 2021; Russo ve Terraneo, 2020; Virgolino vd., 2022). İşsizlik süresi uzadıkça bireylerin iş bulma motivasyonu ve beklentileri de olumsuz yönde etkilenmekte ve bu durum bireylerde iş bulma kaygısını artırmaktadır (Virgolino vd., 2022).

İş bulma kaygısı, bireylerin iş bulamama veya istedikleri niteliklere uygun bir işe sahip olamama konusunda yaşadığı endişe, stres ve belirsizlik duygularını ifade etmekte (Schmalbach vd., 2023) olup rekabet baskısı ve yetersizlik hissiyle kendini göstermektedir (Alonso ve Sánchez-Herrero, 2011; Okay-Somerville ve Scholarios, 2017). İş bulma kaygısı genellikle işsiz bireylerde daha yoğun bir şekilde görülürken (Tan vd., 2024), işsizlik sürecinin uzaması kaygıyı artırabilmektedir (Virgolino vd., 2022). Türkiye’de genel işsizlik oranları, özellikle genç nüfus arasında yüksek düzeylerde seyretmekte ve sosyal hizmet mezunları da bu olumsuz tablodan etkilenmektedir. Nitekim, Türkiye İstatistik Kurumu’nun (2024) işgücü istatistiklerinde en son mezuniyet alanına göre işsizlik oranları incelendiğinde %21,5 ile sosyal hizmetler (social services) alanının en yüksek orana sahip olduğu görülmektedir. Benzer şekilde uluslararası literatürde de sosyal hizmet alanında mezun sayısının her geçen gün arttığı ancak bu alanda duyulan istihdam ihtiyacının yeterince karşılanmadığı ve eğitim alanlarına göre ortalama istihdam oranlarının sosyal hizmette %30,75 olduğu belirtilmektedir (Melytė ve Milkintaitė, 2024). Görüldüğü üzere sosyal hizmet alanındaki işsizlik oranlarının yüksekliği, yalnızca Türkiye’de değil, uluslararası alanda da benzer şekilde yaygın bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu durum, sosyal hizmet uzmanlarının iş bulma kaygısını artırmakta ve sosyal hizmete yönelik istihdam ihtiyacının yetersizliğini ortaya koymaktadır. Özellikle sosyal hizmet gibi toplumu doğrudan etkileyen bir alanda eğitim almış bireylerin istihdam sorunlarıyla karşı karşıya kalması, onların iş bulma kaygısını daha da derinleştirebilmektedir.

Sosyal hizmet, toplumun dezavantajlı bireyleri ve gruplarıyla çalışarak bireylerin ve toplulukların karşılaştığı sosyal sorunların çözümüne yönelik müdahaleler geliştiren, insan hakları, sosyal adalet ve toplumsal refah ilkelerine dayanan bir meslek dalıdır (Aydemir vd., 2024). Bu meslek, bireylerin ve toplulukların yaşam kalitelerini artırma, sosyal adaleti sağlama sorumluluğu taşımaktadır. Ancak, sosyal hizmet uzmanları, eğitimleri süresince edindikleri bilgi ve becerilerle meslek yaşamlarında

toplumun dezavantajlı kesimlerine yönelik hizmet sunma, sosyal adaleti sağlama ve bireylerin yaşam kalitesini artırma sorumluluklarını üstlense (Aydemir vd., 2024; Işık ve Türk, 2023) de iş bulma sürecinde önemli zorluklarla karşılaşmaktadırlar. Sosyal hizmet uzmanları, son yıllarda artan işsizlik oranları, mezuniyet sonrası iş bulma zorlukları ve kamusal sektördeki sınırlı istihdam olanakları gibi nedenlerden dolayı iş bulma kaygısını derin bir şekilde yaşamaktadırlar (Akçay ve Alpoğlu, 2020). Bu durum, eğitimlerini tamamladıktan sonra sosyal hizmet uzmanlarının kendilerine uygun pozisyonlarda iş bulma ve mesleki hayata atılma süreçlerinde belirsizlikler ve kaygılarla karşı karşıya kalmalarına yol açmaktadır (Artan vd., 2021). Dolayısıyla sosyal hizmet uzmanları arasında oldukça yaygın bir şekilde hissedilen iş bulma kaygısının nedenlerini ve bu alandaki olumsuz etkilerini anlamak, bu konuda çözüm önerileri geliştirmek, mesleki destek ve istihdam stratejilerinin oluşturulmasında oldukça önemlidir.

Sosyal hizmet uzmanlarında iş bulma kaygısının artmasının altında yatan çeşitli faktörler bulunmaktadır. İşsizlik oranlarındaki artış, genel olarak tüm iş gücü piyasasında bir belirsizlik yaratırken (Altaşlı ve Işık, 2017), özellikle sosyal hizmet uzmanlarının istihdam olanaklarını sınırlamaktadır (Akçay ve Alpoğlu, 2020; Cebeci vd., 2020). Bu durum, sosyal hizmet uzmanlarının kariyer planlamalarını olumsuz etkileyerek kaygıyı artırmaktadır. Türkiye’de sosyal hizmet uzmanlarının istihdamına ilişkin mevcut yapı; genellikle devletin sosyal hizmet alanındaki politikalarına ve büyük ölçüde kamu sektörü odaklı bir beklentiye dayanmaktadır (Işıkhani vd., 2016).

Üniversitelerden mezun olan sosyal hizmet uzmanları, özellikle Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı başta olmak üzere kamu kurumlarında istihdam edilme umuduyla mezuniyet sonrası süreçlerini planlamaktadır (Topuz ve Öz, 2014). Ancak bu tek yönlü istihdam beklentisi, hem sosyal hizmet uzmanları arasında yoğun bir rekabet ortamı yaratmakta hem de istihdam alanlarının sınırlılığı nedeniyle meslek açısından yapısal bir kırılma doğurmaktadır. Bu durum, sosyal hizmet uzmanlarında iş bulma kaygısını artıran temel etkenlerden biri olarak değerlendirilebilir.

Öte yandan, Türkiye’de sosyal politika alanında giderek etkisini hissettiren neoliberal refah anlayışı, sosyal hizmetlerin özelleştirilmesi ve kamu dışı aktörlere devri eğilimini beraberinde getirmektedir. Bu dönüşüm, sosyal hizmet uzmanlarının güvenceli istihdam olanaklarının daralmasına, mesleki rollerinin belirsizleşmesine ve iş güvencesinin azalmasına neden olmaktadır (Akkuş, 2021; Atasü-Topcuoğlu ve Akbaş, 2009; Garrett, 2019). Neoliberal refah politikalarının etkisiyle kamu istihdamının gerilemesi, sosyal hizmet mesleğini uzun vadede dezavantajlı bir konuma taşımakta ve mesleğin toplumsal işlevini zayıflatma riski doğurmaktadır (Akkuş, 2021; Pentaraki, 2016). Bununla birlikte ekonomik krizler ve mali daralmalar, devletin sosyal hizmet alanındaki personel alımını sınırlamasıyla sonuçlanmakta, bu da sosyal hizmet uzmanlarının iş bulma olanaklarını daha da daraltmaktadır (Flynn, 2017; González-Portillo, Dominguez Antolinez ve Muniategui Azcona, 2015). Bu bağlamda, sosyal hizmet uzmanlarının iş bulma kaygısı yalnızca bireysel bir sorun değil, aynı zamanda yapısal ve politik bağlamda ele alınması gereken çok boyutlu bir mesele olarak değerlendirilebilir.

Ayrıca sosyal hizmet mesleğinin kamusal ve özel sektörde yeterince tanınmaması (Bolgün, Şahin ve Baydur, 2017; Işıkhani vd., 2016) da sosyal hizmet uzmanlarının mesleki değerini sorgulamasına ve iş bulma kaygısı yaşamasına neden olabilmektedir. Literatürde de belirtildiği üzere, sosyal hizmet mesleği Türk toplumunda hâlâ yeterince tanınmamakta ve mesleki kimliği net olarak ayrılmamış bir alan olarak görülmektedir (Bolgün vd., 2017; Canbulut, 2017; Güzel, 2024). Bu durum, mesleğin toplumsal algısının zayıf olmasına ve sosyal hizmet uzmanlarının politika yapım süreçlerinde yeterince söz sahibi olamamasına neden olmaktadır. Sosyal hizmetin çoğunlukla yardım dağıtan, çocuk koruma ve yaşlı bakımı gibi alanlarda hizmet sunan bir meslek gibi algılanması (Bolgün ve Şahin, 2019; Yıldırım, Uçan ve Baydur, 2019), aslında yapısal sosyal sorunlara müdahale edebilme ve karar vericileri etkileyebilme potansiyelinin göz ardı edilmesine yol açmaktadır (Canbulut, 2017). Bu bağlamda, iş gücü talebinin artmamasının yalnızca ekonomik koşullardan değil, aynı zamanda sosyal hizmet mesleğinin kurumsal gücünün ve görünürlüğünün sınırlı olmasından da kaynaklandığı söylenebilir.

Sosyal hizmette iş gücü talebinin artmaması hem içsel hem de dışsal faktörler bağlamında değerlendirilebilir. Bu doğrultuda içsel etkenler arasında meslek içi örgütlenmenin zayıf olması, akademik üretimlerin politika yapıcılar üzerinde yeterince etkili olmaması ve meslek mensuplarının kamuoyu oluşturma gücünün düşük olması yer alırken; dışsal etkenler arasında ise sosyal politika alanında sosyal hizmete yeterince yer verilmemesi, istihdam planlamalarının kısa vadeli olması ve sosyal hizmet uzmanlarının rollerinin bürokratik düzeyde tam olarak tanımlanmamış olması sayılabilir. Bununla birlikte yükseköğretim kurumlarında sosyal hizmet eğitiminin “kontROLSÜZ büyümesi” (Alptekin, 2016; Alptekin, Topuz ve Zengin, 2017), iş gücü piyasasında fazla sayıda mezun üretirken, iş olanaklarının daralması (Topuz ve Öz, 2014) ve mezun sayısına oranla iş piyasasında bir artış olmaması (Cebeci, Artan ve Karaman, 2020) sosyal hizmet uzmanlarının iş bulma kaygısını artırmaktadır. Tüm bu faktörler, iş bulma kaygısının sosyal hizmet uzmanları arasında yaygın hale gelmesine yol açabilmektedir.

Bireylerin ve toplulukların ihtiyaçlarına yönelik çözüm üretme, sosyal adaleti ve refahı sağlama amacıyla yetişen (Aydemir vd., 2024; Işık ve Türk, 2023) sosyal hizmet uzmanlarının yaşadıkları iş bulma kaygısı bireysel refahın yanı sıra sosyal hizmet uygulamalarının işleyişini ve topluma sunulan hizmetlerin kalitesini de tehdit etmektedir. Sosyal hizmet uzmanları hem bireysel hem de toplumsal sorumlulukları açısından büyük bir baskı ve stres altında kalmakta, bu da sosyal hizmet mesleğinin topluma olan katkılarını olumsuz etkileyerek sosyal hizmetlerin etkinliğini azaltabilmektedir (Çay ve Akpınar, 2022; Özcan, Attepe Özden ve İçağasıoğlu Çoban, 2017). Öte yandan uzun süre işsiz kalmak ya da iş bulma konusunda yaşanan belirsizlikler bireylerde stres, yalnızlık, düşük özgüven, depresyon ve diğer psikolojik sorunların ortaya çıkmasına neden olabilmektedir (Cockshott vd., 2021; Russo ve Terraneo, 2020; Virgolino vd., 2022). Bu noktada, stresli yaşam olaylarıyla başa çıkma süreçlerinde önemli bir kaynak olarak kabul edilen (Thoits, 1995) sosyal destek, bireylerin iş

bulma kaygısıyla da başa çıkma süreçlerinde kritik bir rol oynayabilmektedir (Lorenzini ve Giugni, 2010; Rey, Extremera ve Peláez-Fernández, 2016; Vrućinić, 2012).

Sosyal destek, özellikle bireylerin aile, arkadaş ve yakın sosyal ağlarından almış oldukları maddi, manevi ve duygusal desteği ifade etmektedir (Abay-Alyüz, 2020). Sosyal desteğin, işsizlik gibi stresli yaşam olayları karşısında bireyler için önemli bir tampon görevi gördüğü ve bu zorlu süreçlerin olumsuz etkilerini hafifletebildiği bilinmektedir (Lorenzini ve Giugni, 2010; Rey vd., 2016; Thoits, 1995; Vrućinić, 2012). İşsizlik gibi kontrol edilmesi zor yaşam olaylarında, bireylerin yakın çevresinden alacakları destek, işsizlik süresince karşılaşılan psikolojik yüklerin hafifletilmesinde önemli bir kaynak olabilmektedir (Arena vd., 2022; Ibañez ve Lopez, 2018; Thoits, 1995).

Sosyal destek algıları yüksek olan bireyler, işsizlik gibi zorlayıcı durumlarla daha iyi başa çıkabilmekte ve geleceğe yönelik umutlarını koruma konusunda daha dirençli olabilmektedirler (Güney ve Çelik, 2019; Ibañez ve Lopez, 2018). Özellikle aileden alınan duygusal destek, bireylerin yaşadıkları çaresizlik ve değersizlik duygularını hafifletirken, arkadaş çevresinden alınan destek ise sosyal izolasyonu önlemekte ve bireylerin toplumsal aidiyet duygularını canlı tutmaktadır (An, Zhu ve An, 2024; Rahal ve Singh, 2024). Buna karşın sosyal destekten yoksun olan bireyler, işsizlik sürecinde yalnızlık ve çaresizlik hissiyle baş etmekte daha fazla zorlanmakta, psikolojik dayanıklılıkları zayıflamakta ve bu durum iş bulma kaygısını artırmaktadır (Sharp vd., 2023). Bu bağlamda, sosyal hizmet uzmanlarının iş bulma kaygısı ile başa çıkma süreçlerinde algıladıkları sosyal desteğin önemi dikkat çekmektedir.

Yukarıda verilen bilgiler ışığında sosyal destek algısı ile iş bulma kaygısı arasında güçlü bir ilişki olduğu düşünülmektedir. Nitekim, yapılan literatür incelemesinde araştırmaların, sosyal destek ile iş bulma kaygısı arasındaki ilişkiye dair önemli bulgular sunduğu görülmüştür (An vd., 2024; Güney ve Çelik, 2019; Lorenzini ve Giugni, 2010; Rahal ve Singh, 2024; Rey vd., 2016; Vrućinić, 2012). Buna karşın son yıllarda işsizlik oranlarındaki artışla dikkat çeken sosyal hizmet alanında iş bulma kaygısını ele alan çalışmaların (Akçay ve Alpoğlu, 2020; Cebeci vd., 2020; Çay ve Akpınar, 2022) sınırlı olduğu ve sosyal hizmet uzmanlarının sosyal destek algıları ile iş bulma kaygıları arasındaki ilişkiyi inceleyen herhangi bir çalışmanın olmadığı görülmüştür. Buradan hareketle bu araştırma, henüz istihdama katılmamış sosyal hizmet uzmanlarının iş bulma kaygısı düzeylerini belirlemeyi ve algıladıkları sosyal destek düzeyinin iş bulma kaygıları üzerindeki etkisini incelemeyi amaçlamaktadır. Bu doğrultuda araştırmada aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Sosyal hizmet uzmanlarının iş bulma kaygısı ne düzeydedir?
2. Sosyal hizmet uzmanları, iş bulma kaygısını en çok hangi boyutta (ekonomideki istihdam zorlukları, kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliği, çevresel ve sosyal baskı, niteliksel olarak bilgi ve beceri eksikliği) yaşamaktadır?
3. Sosyal hizmet uzmanlarının sosyal destek algıları (aile, arkadaş ve özel kişi) iş bulma kaygılarını etkilemekte midir? Etkiliyorsa ne yönde ne düzeyde etkilemektedir?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Kesitsel nitelikteki araştırmanın amacı doğrultusunda çalışma, değişkenler arasındaki birlikte değişimlerin varlığını, varsa yönünü ve düzeyini saptamak için kullanılan ilişkisel tarama modeline dayanmaktadır (Karasar, 2012).

Evren ve Örneklem

Araştırma kapsamında evren, sosyal hizmet lisans mezunu olup henüz istihdama katılmamış bireylerden oluşmaktadır. Söz konusu evrenin sayısına ilişkin kesin bir bilgiye ulaşılamamıştır. Evrenin bilinmediği durumlar için $n=(t^2 \times p \times q) \div d^2$ formülüyle evreni yeterince temsil edebilecek en düşük örneklem hacmi hesaplanmaktadır. Formüldeki t değeri araştırmanın güven aralığının standart normal dağılım tablosundaki karşılığını, p değeri incelenen özelliğin evrende olma olasılığını, q değeri incelenen özelliğin evrende olmama olasılığı ve d değeri ise araştırmanın hata payını ifade etmektedir (Aksakoğlu, 2001). %95 güven aralığında ve 0,05 hata payında gerçekleştirilen araştırmada t değeri 1,96'ya ve d değeri 0,05'e denk gelmektedir. Evren sayısı tam olarak bilinmediğinden maksimum varyansın sağlanması amacıyla p=0,50 ve q=0,50 olarak kabul edilmiştir (Creswell, 2013). Bu doğrultuda yapılan hesaplamada kapsamda evreni temsil gücüne sahip minimum örneklem hacminin 384 kişi olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmada kolayda ve kartopu örnekleme teknikleri kullanılmış olup araştırma 628 kişiyle gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların 398'i kadın (%63,4) ve 230'i (%36,6) erkektir. Yaş ortalaması $\bar{x}=25,32 \pm 1,62$ olan katılımcıların 442'si (%70,4) 18-25 yaş aralığında, 150'si (%23,9) 26-30 yaş aralığında ve 36'sı (%5,7) 31 yaş ve üzerindedir. 546'sı (%86,9) bekar ve 82'si (%13,1) evli olan katılımcıların 496'sı (%79) örgün öğretim ve 132'si (%21) açık/uzaktan öğretim türünden mezun olmuştur. Katılımcıların sosyo-demografik özellikleri Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1: Katılımcıların Sosyo-demografik Özelliklerine İlişkin Betimsel İstatistikler

Değişkenler	Kategoriler	n	%
Cinsiyet	Kadın	398	63,4
	Erkek	230	36,6
Medeni Durum	Evli	82	13,1
	Bekar	546	86,9
Öğretim Türü	Örgün Öğretim	496	79,0
	Açık/Uzaktan Öğretim	132	21,0
Yaş	18-25 yaş	442	70,4
	26-30 yaş	150	23,9
	31 yaş ve üzeri	36	5,7

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veriler katılımcıların cinsiyet, yaş, medeni durum ve öğretim türü gibi özellikleri hakkında bilgi sahibi olmak adına araştırmacılar tarafından oluşturulan kişisel bilgi formu ile İş Bulma Kaygısı Ölçeği ve Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği kullanılarak toplanmıştır.

İşsizlik Kaygısı Ölçeği

Tekin-Tayfun ve Korkmaz (2016) tarafından geliştirilen ölçekte 5'li likert (1=hiç katılmıyorum...5=kesinlikle katılıyorum) formatında cevaplanan 26 madde bulunmaktadır. Ölçekte ekonomideki istihdam zorlukları (EİZ), kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliği (KKÖE), çevresel ve sosyal baskı (ÇSB) ve niteliksel olarak bilgi ve beceri eksikliği (NBBE) olmak üzere dört alt boyut yer almaktadır. Toplam ölçekten ve alt boyutlarından alınan puan arttıkça bireylerin iş bulma kaygısı düzeyi artmaktadır. Tekin-Tayfun ve Korkmaz'ın (2016) çalışmasında tüm ölçek için Cronbach alfa güvenirlik katsayısı $\alpha=0,90$ 'dır. Mevcut araştırmada söz konusu değer tüm ölçek için $\alpha=0,88$; EİZ için $\alpha=0,78$; KKÖE için $\alpha=0,78$; ÇSB için $\alpha=0,72$; NBBE için $\alpha=0,81$ 'dir.

Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği

Ölçek, Zimet ve arkadaşları (1988) tarafından geliştirilmiş ve Eker ve Arkar (1995) tarafından Türkçeye adapte edilmiştir. Ölçekte 7'li likert tipinde cevaplanan 12 madde yer almaktadır. Ölçekte her birinde dört madde olan aile, arkadaş ve özel bir insan olmak üzere alt boyut bulunmaktadır. Ölçekten alınan puanın yüksekliği bireylerin algıladıkları sosyal destek düzeyinin yüksekliğini ifade etmektedir. İç tutarlılık katsayısı tüm ölçekte $\alpha=0,87$; aile alt boyutunda $\alpha=0,83$; arkadaş alt boyutunda $\alpha=0,90$ ve özel bir insan alt boyutunda $\alpha=0,89$ olup bu değer bu araştırmada ise sırasıyla $\alpha=0,88$; $\alpha=0,92$; $\alpha=0,92$; $\alpha=0,95$ olarak hesaplanmıştır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmada verilerin toplanma sürecinde kolayda ve kartopu örnekleme teknikleri bir arada kullanılarak hedef gruba ulaşılmaya çalışılmıştır. Bu kapsamda öncelikle araştırmacıların erişim imkânı bulunan sosyal hizmet uzmanlarıyla iletişime geçilmiştir. Daha sonra örneklemin genişletilmesi amacıyla kartopu örnekleme yöntemine başvurulmuştur. İlk aşamada ulaşılan katılımcılardan, kendi çevrelerinde yer alan ve araştırmacının katılım kriterlerine uygun olan diğer sosyal hizmet uzmanlarına da anketi ulaştırmaları istenmiştir. Bu sayede, ilk grubun sosyal ve mesleki bağlantıları üzerinden araştırmaya yeni katılımcılar dahil edilmiştir. Örnekleme süreci, belirli bir çeşitlilik ve sayısal doyuma ulaşılan kadar devam ettirilmiştir. Uygulanan bu iki aşamalı örnekleme yöntemiyle, araştırmacının hedef kitlesine daha kapsayıcı bir biçimde ulaşılması hedeflenmiştir. Veri toplama sürecinde Türkiye'nin farklı coğrafi bölgelerinde yer alan sosyal hizmet uzmanlarına çeşitli çevrimiçi platformlar ve mezun grupları aracılığıyla ulaşılmıştır. Bu yönüyle örneklemin evrene dair çeşitliliği yansıtmaya kapasitesi artırılmaya çalışılmıştır. Çevrimiçi anket tekniğinin kullanıldığı araştırmada çalışmaya katılmaya gönüllü olan 628 kişiye çevrimiçi ölçme aracı uygulanmıştır.

Araştırmada hipotezlerin test edilmesinden önce verilerin normalliğinin sağlanıp sağlanmadığı incelenmiştir. Yapılan analizde çarpıklık ve basıklık katsayıları incelenmiş ve söz konusu değerlerin ± 2 aralığında yer aldığı saptanmıştır. Buna göre parametrik testlerin uygulanabileceği görülmüştür (George ve Mallery, 2010). Araştırmada tanımlayıcı istatistiksel hesaplamalar, Pearson korelasyon

analizi ve çoklu doğrusal regresyon analizi kullanılmıştır. Tüm istatistiksel analizlerde SPSS 25.0 programı kullanılmış ve sonuçlar %95 güven aralığında, 0,05 hata payı ile değerlendirilmiştir.

Araştırmanın Güçlü Yönleri ve Sınırlılıkları

Araştırma, sosyal hizmet uzmanlarının iş bulma kaygılarının düzeylerini belirlemeyi ve bu kaygının sosyal destek mekanizmaları tarafından nasıl etkilendiğini ortaya koymayı hedeflemektedir. Bu bağlamda, araştırmanın sosyal hizmet alanındaki istihdam sorunlarına dikkat çekmesi, konu hakkında geliştirilebilecek sosyal politika ve uygulamalara ışık tutması ve literatürdeki önemli bir boşluğu doldurması beklenmektedir. Araştırmanın örneklem büyüklüğünün evreni temsil gücüne sahip olması elde edilen bulguların genellenebilirliğini artırarak araştırmaya güçlü bir istatistiksel temel sağlamaktadır. Araştırma kapsamında sosyal destek algısının iş bulma kaygısı üzerindeki etkisini aile, arkadaş ve özel kişi desteği gibi farklı kaynaklar üzerinden incelemesi, iş bulma sürecindeki psikososyal faktörlerin daha iyi anlaşılmasına katkı sağlamaktadır.

Bununla birlikte, araştırmanın bazı sınırlılıkları da bulunmaktadır. Araştırma kesitsel bir tasarıma sahip olup elde edilen bulgular araştırmanın veri toplama süreciyle sınırlıdır. Araştırma yalnızca sosyal hizmet uzmanlarını kapsadığı için bulguların diğer meslek gruplarına genellenebilirliği sınırlıdır. Farklı meslek gruplarında da benzer çalışmalar yapılarak karşılaştırmalı analizler gerçekleştirilebilir. Ayrıca çalışmada veriler çevrim içi anket yöntemiyle ve gönüllülük esasına dayalı olarak toplanmıştır. Bu durum, çevrim içi platformlara erişimi olmayan bireylerin dışlanmasına ve dolayısıyla örneklem yanlılığı riskine yol açabilir. Ancak bu yöntem, geniş bir coğrafi alana hızlı ve düşük maliyetli bir erişim sağlaması açısından avantajlı olup sosyal bilimlerde yaygın ve kabul gören bir yöntem olarak kullanılmaktadır (Altunışık, 2008). Bununla birlikte, olası örneklem yanlılığı etkilerini azaltmak amacıyla anketler çeşitli sosyal medya platformlarında ve farklı gruplarda paylaşılmış, katılımcı çeşitliliği sağlanmaya çalışılmıştır. Araştırma Türkiye bağlamında gerçekleştirilmiştir ve ekonomik, kültürel ve sosyal dinamikler araştırmanın sonuçlarını etkileyebilir. Farklı ülkelerde yapılacak benzer çalışmalar, iş bulma kaygısı ve sosyal destek arasındaki ilişkinin kültürel bağlamda nasıl değişebileceğini anlamak açısından faydalı olacaktır. Araştırma temelde işsiz sosyal hizmet uzmanlarının sosyal destek algılarının iş bulma kaygısı üzerine etkisini incelemek amacıyla gerçekleştirildiği için çok değişkenli modele sosyo-demografik değişkenler dahil edilmemiştir. Ancak bu değişkenlerin potansiyel etkileri dikkate alındığında, ilerleyen çalışmalarda sosyal destek algısı ile birlikte sosyo-demografik değişkenlerin karşılaştırmalı etkilerini de içeren çok değişkenli modeller oluşturulmasının literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Nitekim araştırmada modelin iş bulma kaygısını açıklama oranının %18 olduğu göz önüne alındığında, modelin daha geniş kapsamlı açıklamalar yapabilmesi için farklı değişkenler veya metodolojik yaklaşımları benimseyen çalışmalarla desteklenmesi, elde edilen bulguların genellenebilirliğini artıracak ve iş bulma kaygısını etkileyen dinamiklerin daha derinlemesine anlaşılmasına katkı sağlayacaktır.

Bu sınırlılıklara rağmen, araştırma sosyal hizmet alanında iş bulma kaygısını ele alan sınırlı sayıdaki çalışmalardan biri olması nedeniyle hem sosyal hizmet alanına hem de literatüre önemli bir katkı sunmaktadır. Bulgular, sosyal hizmet uzmanlarının iş bulma sürecinde karşılaştıkları zorlukları anlamak ve sosyal destek mekanizmalarını güçlendirmek için uygulanabilecek politikalar geliştirilmesine yardımcı olabilir.

BULGULAR

Araştırmanın Değişkenlerine İlişkin Betimsel İstatistikler

Sosyal hizmet uzmanlarının iş bulma kaygısı ortalaması $\bar{x}=3,78\pm0,58$ olup bulgu sosyal hizmet uzmanlarının yüksek düzeyde iş bulma kaygısı yaşadığını göstermektedir. İş bulma kaygısının alt boyutları incelendiğinde sosyal hizmet uzmanlarının en yüksek ekonomideki istihdam zorluklarından ($\bar{x}=4,22\pm0,57$) kaynaklı iş bulma kaygısı yaşadığı tespit edilmiş olup bunu kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliği ($\bar{x}=3,85\pm0,84$), çevresel ve sosyal baskı ($\bar{x}=3,80\pm0,74$) ile niteliksel olarak bilgi ve beceri eksikliği ($\bar{x}=2,65\pm1,09$) takip etmektedir (Tablo 2).

Sosyal hizmet uzmanlarının algılanan sosyal destek ortalaması $\bar{x}=4,48\pm1,27$ olup bulgu orta düzeyde katılımcıların sosyal destek algısına sahip olduğunu göstermektedir. Sosyal destek algısının alt boyutları incelendiğinde sosyal hizmet uzmanlarının en yüksek arkadaşlarından destek ($\bar{x}=5,24\pm1,49$) hissettikleri bunu sırasıyla aile ($\bar{x}=4,64\pm1,74$) ve özel kişi ($\bar{x}=3,57\pm2,13$) takip etmektedir (Tablo 2).

Tablo 2: Araştırma Değişkenlerine Ait Betimsel İstatistikler

Değişkenler	n	Min.	Max.	$\bar{x}$	ss.
İş bulma Kaygısı	628	1,88	5,00	3,78	0,58
EİZ	628	1,33	5,00	4,22	0,57
KKÖE	628	1,00	5,00	3,85	0,85
ÇSB	628	1,50	5,00	3,80	0,74
NBBE	628	1,00	5,00	2,65	1,09
Sosyal Destek Algısı	628	1,33	7,00	4,48	1,27
Arkadaş Desteği	628	1,00	7,00	5,24	1,49
Aile Desteği	628	1,00	7,00	4,64	1,74
Özel Kişi Desteği	628	1,00	7,00	3,57	2,13

EİZ: Ekonomideki İstihdam Zorlukları, KKÖE: Kişisel Karamsarlık ve Özgüven Eksikliği, ÇSB: Çevresel ve Sosyal Baskı, NBBE: Niteliksel Olarak Bilgi ve Beceri Eksikliği

Değişkenler Arası İlişki

Araştırmada değişkenler arasındaki ilişkilerin incelenmesi amacıyla Pearson korelasyon analizi uygulanmıştır. Analiz sonucunda elde edilen bulgular Tablo 3'te verilmiştir. Sosyal hizmet uzmanlarının iş bulma kaygısı ile algıladıkları sosyal destek arasında negatif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur ($r=-0,414$). Sosyal destek algısının alt boyutları incelendiğinde, iş bulma kaygısı ile aile desteği ($r=-0,371$), arkadaş desteği ($r=-0,213$) ve özel kişi desteği ($r=-0,290$) arasında da negatif yönde anlamlı ilişkilerin olduğu tespit edilmiştir ($p<0,01$).

Tablo 3: Değişkenler Arası İlişki

Değişkenler	1	2	3	4	5	6	7	8
1. EİZ	1							
2. KKÖE	,613**	1						
3. ÇSB	,671**	,633**	1					
4. NBBE	,200**	,209**	,254**	1				
5. Arkadaş Desteği	-,064	-,277**	-,250**	-,054	1			
6. Aile Desteği	-,220**	-,307**	-,380**	-,210**	,254**	1		
7. Özel Kişi Desteği	-,113*	-,238**	-,219**	-,341**	,207**	,292**	1	
8. Sosyal Destek Algısı	-,188**	-,381**	-,393**	-,307**	,621**	,718**	,772**	1
9. İş Bulma Kaygısı	,834**	,799**	,872**	,516**	-,213**	-,371**	-,290**	-,414**

*p<0,05; **p<0,01; EİZ: Ekonomideki İstihdam Zorlukları, KKÖE: Kişisel Karamsarlık ve Özgüven Eksikliği, ÇSB: Çevresel ve Sosyal Baskı, NBBE: Niteliksel Olarak Bilgi ve Beceri Eksikliği

Algılanan Sosyal Desteğin İş Bulma Kaygısına Etkisi

Sosyal hizmet uzmanlarının algılanan sosyal desteğin iş bulma kaygısına etkisi çoklu doğrusal regresyon analiziyle incelenmiştir. Yapılan analizde algılanan sosyal destek ölçeğinin alt boyutları bağımsız değişkenler, iş bulma kaygısı bağımlı değişken olarak modele dahil edilmiştir. Analizde modelin anlamlı olduğu görülmüştür ($F_{(3,624)}=46,684$; $p<0,01$). Çoklu doğrusal regresyon analizinde arkadaş, aile ve özel bir desteğinin iş bulma kaygısındaki toplam varyansın %18'ini ($R^2=0,18$) açıkladığı tespit edilmiştir. Buna göre arkadaş desteği ($\beta=-0,11$), aile desteği ($\beta=-0,29$) ve özel kişi desteği ($\beta=-0,19$) iş bulma kaygısını anlamlı düzeyde negatif yönde yordamaktadır ($p<0,05$). Bulgular sosyal hizmet uzmanlarının arkadaş, aile ve özel kişilerden almış oldukları sosyal destek arttıkça iş bulma kaygıları düşmektedir (Tablo 4).

Tablo 4: Algılanan Sosyal Desteğin İş Bulma Kaygısına Etkisi

Değişkenler	B	S.H.	β	t	p	Tolerans	VIF	F	R^2
Arkadaş Desteği	-0,04	0,02	-0,11	-2,676	0,01*	0,916	1,091		
Aile Desteği	-0,10	0,02	-0,29	-7,549	0,00*	0,876	1,142	46,684	0,18
Özel Kişi Desteği	-0,06	0,02	-0,19	-4,813	0,00*	0,896	1,116		

*p<0,05

TARTIŞMA

Bu araştırma henüz istihdama katılmamış sosyal hizmet uzmanlarının iş bulma kaygısı düzeylerini belirlemek ve sosyal destek algılarının iş bulma kaygılarına etkisini incelemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırma çalışmaya katılmaya gönüllü olan henüz istihdama katılmamış 628 sosyal hizmet uzmanıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmada elde edilen bulgular literatürdeki öncül çalışmalar kapsamında tartışılmış ve yorumlanmıştır.

Araştırmanın ilk bulgusu, sosyal hizmet uzmanlarının yoğun iş bulma kaygısı yaşadığını ortaya koymaktadır. Bu bulgu, Türkiye'deki sosyal hizmet alanında mezun sayısındaki artışa rağmen istihdam olanaklarının sınırlı kalmasıyla doğrudan ilişkilendirilebilir. Literatürde de bu durumun sosyal hizmet uzmanları üzerinde olumsuz psikososyal etkiler yarattığı vurgulanmaktadır (Akçay ve Alpoğlu, 2020; İsmailoğlu ve Ersoy, 2021). Öte yandan, nitelikli istihdamın yetersizliği ve sosyal

hizmet alanında artan rekabetin, sosyal hizmet uzmanlarında geleceğe yönelik belirsizlikleri artırdığı düşünülmektedir. Çay ve Akpınar'ın (2022) bulguları bu görüşü desteklemekte olup sosyal hizmet öğrencilerindeki istihdam odaklı endişelerin ve gelecek kaygılarının umutsuzlukla ilişkili olduğunu göstermektedir. 2011 yılından bu yana sosyal hizmet bölümlerinin mezun sayılarındaki hızlı artış, yeni açılan bölümlere kaydolan öğrenci sayılarındaki artış, sosyal hizmet uzmanlarının istihdamında yaşanan düşüş, kamu atamaları için KPSS (Kamu Personel Seçme Sınavı) puanlarındaki artış ve yükseköğretim mezunları arasında süregelen yüksek işsizlik oranı sosyal hizmet alanında eğitim gören öğrencilerin gelecek beklentilerini etkilemekte ve iş bulma konusunda kaygı ve umutsuzluğa neden olmaktadır (Cebeci vd., 2020). Sevim ve Altun (2017) da sosyal hizmet bölümlerinin ve kontenjanlarının katlanarak artmasının, açık/uzaktan öğretim yoluyla eğitim veren sosyal hizmet programlarının açılmasının bu alanda öğrenim gören öğrenciler arasında geleceğe yönelik bir endişe yarattığını belirtmektedir. Bu çerçevede, yalnızca mezun sayılarındaki artış değil, sosyal hizmet eğitiminin "kontROLSÜZ büyümesi" (Alptekin, 2016) ve nitelik farklılıkları da iş bulma kaygısını pekiştiren yapısal unsurlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Öte yandan bu araştırmada iş bulma kaygısı öğretim türü açısından incelendiğinde örgün öğretim ($\bar{x}=3,81\pm0,53$) mezunlarının iş bulma kaygısı ortalamasının açık ve uzaktan öğretimden ($\bar{x}=3,65\pm0,72$) mezun olanlardan anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu tespit edilmiştir ($t_{(626)}=2,717$; $p<0,01$). Bu kapsamda iş bulma kaygısında öğretim türüne göre anlamlı bir fark saptanması dikkat çekici bir sonuçtur. Örgün öğretim mezunlarının açık ve uzaktan öğretim mezunlarına kıyasla daha yüksek düzeyde iş bulma kaygısı yaşamaları, görece olarak örgün eğitimin daha fazla akademik baskı ve rekabet ortamı içermesiyle ilişkili olabilir. Nitekim, Alptekin ve arkadaşları (2017), açık ve uzaktan öğretim yöntemi ile eğitim gören öğrencilerin, KPSS gibi merkezi sınavlara hazırlık sürecinde örgün öğretim yoluyla eğitim gören öğrencilere kıyasla daha avantajlı bir konumda olabileceklerini ve bu durumun istihdam süreçlerinde haksızlığa neden olabileceğini ifade etmektedir. Bu doğrultuda araştırmada katılımcıların büyük bir bölümünü (%79) örgün öğretim mezunlarının oluşturduğu göz önünde bulundurulduğunda, bu durumun sosyal hizmet alanında iş bulma kaygısının yükselmesinde etkili bir faktör olabileceği düşünülmektedir. Ayrıca sosyal hizmetin profesyonel müdahale alanlarında, "sosyal çalışma görevlisi" gibi bir çatı tanımlama altında farklı disiplinlerden (rehberlik ve psikolojik danışmanlık, psikoloji, sosyoloji, çocuk gelişimi, öğretmenlik, aile ve tüketici bilimleri gibi) mezun bireylerin istihdam edilmesinin sosyal hizmet disiplininin mesleki alanını daraltan ve sosyal hizmet uzmanlarının istihdamını ciddi şekilde zorlaştıran önemli bir etken olduğu düşünülmektedir. Bununla birlikte cinsiyet değişkeni de iş bulma kaygısının anlaşılmasında dikkate değer bir unsur olabilir. Nitekim, araştırma kapsamında cinsiyet değişkenine göre yapılan analizler, erkek sosyal hizmet uzmanlarının ($\bar{x}=3,88\pm0,55$) kadın meslektaşlarına ($\bar{x}=3,72\pm0,59$) kıyasla daha yüksek düzeyde iş bulma kaygısı yaşadıklarını ortaya koymuştur ($t_{(626)}=-3,234$; $p<0,05$). Erkeklerin geleneksel olarak aile geçimini sağlama rolüyle özdeşleştirilmesi, onların istihdam sürecindeki baskılarını ve iş bulamama durumunda yaşadıkları psikolojik yükü artırmaktadır. Bu durum, toplumsal cinsiyet normlarının erkeklere yüklediği ekonomik sağlayıcılık rolünün bir sonucudur. Erkeklerden, özellikle

mezuniyet sonrası dönemde hızla gelir elde etmeleri ve ekonomik bağımsızlıklarını sağlamaları beklenmektedir (Whitley, 2021). Erkekler için iş sahibi olmak, sadece ekonomik değil aynı zamanda sosyal statü, özsaygı ve kimlik inşası açısından da merkezi bir rol oynamaktadır (Türkoğlu, 2013). Bu nedenle erkek sosyal hizmet uzmanları, işsizlik sürecini yalnızca bir geçim sorunu olarak değil, aynı zamanda sosyal rol ve yeterliklerine yönelik bir tehdit olarak algılayabilir.

Araştırmanın ikinci bulgusu, sosyal hizmet uzmanlarının iş bulma kaygısını en yüksek ekonomideki istihdam zorlukları açısından yaşadığıdır. Araştırmanın bulgusu literatürü destekler niteliktedir (Çay ve Akpınar, 2022; Sevim ve Altun, 2017). Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde yaşanan ekonomik krizler ve durgunluklar kamu sektöründe istihdam olanaklarının azalmasına ve özel sektörde de maliyetleri kısma eğiliminin artmasına yol açabilmektedir (Altaşlı ve Işık, 2017). Bu durum genel olarak işsizlik oranlarında artışa, özelde ise sosyal hizmet uzmanları için iş fırsatlarının daralmasına neden olabilmektedir. Bu noktada Sevim ve Altun (2017) tarafından yapılan araştırma kapsamında sosyal hizmet öğrencilerinin mesleğe ilişkin istihdam olanaklarını yeterli bulmadıkları ve bu durumun mesleğin geleceğine ilişkin kaygılarını artırdıkları tespit edilmiştir. Sosyal hizmet öğrencilerinin iş bulmaya yönelik kaygılarının incelendiği bir çalışmada da öğrencilerin umutsuzluk ve gelecek kaygıları üzerindeki en önemli faktörün istihdam olanaklarının yetersizliği olduğu tespit edilmiştir (Çay ve Akpınar, 2022). Bunun yanı sıra sosyal hizmet alanı genellikle devletin sosyal politikalarına ve kamu sektöründeki istihdama dayanmaktadır (Işıkhani vd., 2016). Bu noktada bulgu, neoliberal politikaların sosyal hizmet alanında istihdam üzerindeki dönüştürücü etkileri bağlamında değerlendirilebilir. Neoliberal politikalar; kamu harcamalarının kısıtlanması, devletin sosyal refah alanından çekilmesi, hizmetlerin özelleştirilmesi ve bireysel sorumluluk vurgusu gibi temel ilkeler etrafında şekillenmektedir (Harvey, 2007). Bu bağlamda Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde uygulanan neoliberal ekonomik reformlar, kamu sektöründeki istihdam olanaklarını daraltmış, sosyal hizmet gibi insan odaklı alanların devlet destekli istihdam yapısına doğrudan etki etmiştir (Akkuş, 2021; Atasü-Topcuoğlu ve Akbaş, 2009). Neoliberal politikaların etkisiyle kamu kurumlarının personel alımında yaşanan azalma ve sosyal hizmet gibi toplumsal faydaya odaklanan mesleklerin piyasa değeriyle ölçülmeye çalışılması, sosyal hizmet uzmanlarının iş bulma süreçlerini daha da zorlaştırmaktadır. Bu durum, sosyal hizmet uzmanlarının sadece işsizlikle değil, aynı zamanda mesleki görünürlük, tanınırlık ve değersizleştirme sorunlarıyla da mücadele etmelerine yol açmaktadır (Bolgün vd., 2017; Işıkhani vd., 2016). Nitekim özel sektörün kâr odaklı yapısı, sosyal hizmetin insani boyutunu ikinci plana atmakta ve bu alanda çalışan uzmanlara sınırlı ve düşük ücretli istihdam olanakları sunmaktadır (Melytė ve Milkintaitė, 2024). Ayrıca, sosyal hizmet alanının kamusal anlamda yeterince tanıtılamamış olması (Işıkhani vd., 2016) toplumda ve işverenler nezdinde mesleğin işlevi ve potansiyeline dair farkındalığın düşük kalmasına neden olmaktadır. Sosyal hizmetin yalnızca yardım temelli bir meslek olarak görülmesi ya da meslek elemanlarının yalnızca dezavantajlı gruplarla sınırlı bir rolde algılanması, alandaki uzmanların çok boyutlu müdahale kapasitelerini gölgede bırakmaktadır (Bolgün vd., 2017; Bolgün ve Şahin, 2019; Canbulut,

2017; Güzel, 2024; Yıldırım vd., 2019). Bu genel tablo içinde özellikle yeni mezun sosyal hizmet uzmanlarının karşılaştıkları yapısal engeller onları daha kırılgan bir konuma taşımaktadır. Mezuniyet sonrası deneyim eksikliği, kadro sayısının yetersizliği ve yönlendirme ile destek mekanizmalarının zayıflığı, genç uzmanların işsizlikle başa çıkma becerilerini sınırlamakta ve mesleki motivasyonlarını olumsuz etkilemektedir (Dost ve Bilgin, 2020). Rekabetin yoğun olduğu kamu alımlarına hazırlıksız yakalanan ya da deneyim koşulunu karşılayamayan sosyal hizmet uzmanları hem kamuda hem özel sektörde iş bulmakta ciddi zorluklar yaşamaktadır.

Araştırmanın üçüncü bulgusu sosyal hizmet uzmanlarının ailelerinden algıladıkları sosyal destek ile iş bulma kaygıları arasında negatif yönlü bir ilişkinin olduğu ve aile desteğinin iş bulma kaygısını negatif yönde etkilediğidir. Bulgu, literatürdeki çalışmalarla benzerlik göstermektedir (Aytaç ve Keser, 2002; Hatimah, Dewi ve Halima, 2023; Yüksel, 2005). Aileden alınan sosyal destek, bireylerin ekonomik belirsizlik ve işsizlik gibi stresli durumlarda duygusal olarak daha güvende hissetmelerine yardımcı olmaktadır (Hatimah vd., 2023). Aile desteği, bireylerin kendilerini yalnız ve desteksiz hissetmelerini engelleyerek iş bulma kaygılarını hafifletebilmektedir (Miller, 1992). Bu kapsamda Adak (2010) özellikle genç işsizler açısından ailenin önemli bir sığınak olduğunu belirtmektedir. Dolayısıyla sosyal hizmet uzmanları, bu destek sayesinde işsizlik durumunu daha yönetilebilir bir stres kaynağı olarak görme eğiliminde olabilirler. Özellikle ekonomik zorlukların yoğun olarak yaşandığı işsizlik sürecinde bireylerin ailelerinden almış oldukları finansal destek, maddi sıkıntılarla başa çıkmalarına yardımcı olarak iş bulma sürecindeki baskıyı hafifletebilmektedir (Asadi, Yousefi ve Parsakia, 2024; Stevenson vd., 2022). Bu da bireylerin iş bulma kaygılarını azaltan önemli bir faktör olarak değerlendirilebilir. Ayrıca aile desteği, bireylerin psikolojik dayanıklılıklarını artırarak stresli durumlarla başa çıkma becerilerini güçlendirebilmektedir (Arslan, 2021). Dolayısıyla destekleyici bir aile ortamı, bireylerin işsizlik durumunda daha pozitif bir bakış açısına sahip olmalarına ve işsizlik gibi stresli durumlarla başa çıkmalarına katkı sağlayabilir. Bu noktada ailelerinin onları destekleyeceğini hissetmeleri bireylerin iş arama sürecine dair umutlarını canlı tutabilir ve işsizlik sürecini daha az tehdit edici hale getirebilir. Bununla birlikte aileden algılanan sosyal destek, bireylerin toplumsal beklentiler ve baskılardan kaynaklanan kaygılarıyla başa çıkmalarına da yardımcı olabilmektedir (An vd., 2024). Bu da toplumsal başarısızlık hissinin azalmasına katkıda bulunup kaygıyı hafifletebilir. Nitekim, bu araştırmada da katılımcıların ailelerin algıladıkları sosyal destek düzeyi ile çevresel ve sosyal baskı düzeyleri ($r=-0,380$; $p<0,01$) arasında negatif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. İlgili korelasyon katsayısı, çalışma kapsamında aile desteği ile iş bulma kaygısının alt boyutları arasında en yüksek mutlak değere sahiptir. Buna göre sosyal hizmet uzmanlarının çevresel ve sosyal baskı kaynaklı yaşadıkları iş bulma kaygılarının azalmasında ailelerinden almış oldukları sosyal destek önemli bir faktör olarak dikkat çekmektedir. Bunun yanı sıra, medeni durum da aileden algılanan sosyal desteğin düzeyini ve niteliğini etkileyebilecek önemli bir değişken olarak değerlendirilebilir. Özellikle evli bireylerin, eşlerinden sağladıkları duygusal ve ekonomik destek sayesinde işsizlik sürecine daha dayanıklı

yaklaştıkları söylenebilir. Nitekim, bu araştırmada da evli bireylerin aileden algıladıkları sosyal destek düzeyi ($\bar{x}=6,02\pm1,27$) bekar katılımcılara ($\bar{x}=4,44\pm1,71$) kıyasla daha yüksektir.

Araştırmanın dördüncü bulgusu, sosyal hizmet uzmanlarının arkadaşlarından algıladıkları sosyal destek ile iş bulma kaygıları arasında negatif yönlü bir ilişkinin olduğu ve arkadaş desteğinin iş bulma kaygısını negatif yönde etkilediğidir. Bulgu, konuyla ilgili mevcut literatürü destekler niteliktedir (Aytaç ve Keser, 2002; Rahal ve Singh, 2024). Arkadaş desteği, bireylerin işsizlikle ilgili stres ve endişelerini daha rahat ifade edebileceği, sosyal bağlılık hislerini pekiştirebileceği bir zemin sunmaktadır (Jain ve Jha, 2022; Rey vd., 2016). Arkadaşlardan alınan sosyal destek, bireylerin stresle başa çıkma becerilerini artırabilmektedir (Rey vd., 2016). Bu bağlamda sosyal hizmet uzmanlarının işsizlik süreçlerinde arkadaşlarıyla paylaştıkları duygusal destek sayesinde sorunlara farklı bakış açılarından çözüm bulabilir, umutsuzluk duyguları hafifleyebilir ve böylece işsizliğe ilişkin kaygı düzeyleri düşebilir. Bununla birlikte işsizlik süreci bazen bireylerin kendilerini yetersiz hissetmelerine yol açabilir. Ancak arkadaşlarından almış oldukları olumlu geri bildirimler ve teşvikler, bireylerin kendilerine olan güvenlerini güçlendirerek kaygılarını azaltabilir (Lorenzini ve Giugni, 2010). Nitekim bu araştırmada da sosyal hizmet uzmanlarının arkadaşlarından algıladıkları sosyal destek düzeyi ile kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliği düzeyleri arasında ($r=-0,277$; $p<0,01$) negatif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bu korelasyon değeri, mutlak değerce en yüksek olanıdır ve bu nedenle en yüksek negatif ilişki olarak değerlendirilebilir. Dolayısıyla katılımcıların arkadaşların almış oldukları sosyal destek düzeyi arttıkça kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliği hissetme düzeylerinin düştüğü söylenebilir. Öte yandan arkadaşlarla yapılan sosyal aktiviteler de bireylerin iş bulma kaygısına fazla odaklanmasını engelleyebilir ve stres seviyelerini düşürebilir (Özmete ve Tahtacı, 2020).

Araştırmanın beşinci bulgusu sosyal hizmet uzmanlarının özel kişiden algıladıkları sosyal destek ile iş bulma kaygıları arasında negatif yönlü bir ilişkinin olduğu ve özel kişi desteğinin iş bulma kaygısını negatif yönde etkilediğidir. Araştırmanın bulgusu, konuyla ilgili literatürde yer alan bir çalışmanın bulgularıyla örtüşmektedir (Güney ve Çelik, 2019). Özel kişi, bireyler için önemli olan sevgili, dost, akraba veya komşu gibi kişiler için kullanılan bir kavramdır (Zimet vd., 1988). Sevgililik, dostluk veya akrabalık gibi yakın ilişkiler, bireylere duygusal destek sağlayarak bireylerin stresle başa çıkmalarına yardımcı olabilmektedir (Zachariae, 2020). Bu da bireylerin iş bulma kaygılarının azalmasına katkıda bulunabilir. Özel kişilerle kurulan yakın ilişkilerde sağlanan empati, bireylerin kendilerini daha güvende hissetmelerini sağlamaktadır (Guariglia vd., 2023). Bu noktada bireylerin yakın çevrelerindeki özel kişilerden almış oldukları güven verici empatik desteğin onların zorluklarla başa çıkma yeteneklerini artıran bir faktör olduğu düşünülmektedir. Nitekim sevgili, dost ve akraba gibi kişiler, bireylere bir güvenli alan sunarak onların stresle başa çıkma becerilerini geliştirmelerine yardımcı olup hissettikleri kaygıları azaltabilmektedir (Yen ve Zairul, 2024). Dolayısıyla bireyler, duygusal olarak desteklendiklerinde işsizlikle ilgili belirsizliklerle daha iyi başa çıkabilmektedir (Lorenzini ve Giugni, 2010). İşsizlik kaygısı, bireylerde sıkıntı, kaygı ve düşük özsaygı gibi duygusal

tepkilere yol açabilmektedir (Virgolino vd., 2022). Ancak, özel kişilerden algıladıkları destek sayesinde bireyler kendilerini daha güvende hissedebilir, duygusal yüklerini hafifletebilir ve bu da kaygı seviyelerini azaltabilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmada henüz istihdama katılmamış sosyal hizmet uzmanlarının iş bulma kaygısı düzeyleri ve algıladıkları sosyal desteğin iş bulma kaygısı üzerindeki etkisi incelenmiştir. Bulgular, sosyal hizmet uzmanlarının yüksek düzeyde iş bulma kaygısı yaşadığını ve bu kaygının en çok ekonomideki istihdam zorluklarından kaynaklandığını göstermektedir. Sosyal destek algıları orta düzeyde olan katılımcıların sosyal destek algısı ile iş bulma kaygısı arasında negatif yönde bir ilişkinin olduğu saptanmıştır. Bununla birlikte aile, arkadaş ve özel kişi desteğinin artmasıyla iş bulma kaygısının anlamlı şekilde azaldığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu doğrultuda araştırma kapsamında sosyal hizmet uzmanlarının iş bulma kaygısını azaltmak ve sosyal destek mekanizmalarını güçlendirmek amacıyla çeşitli öneriler sunulmuştur:

- İşsizlikten kaynaklanan iş bulma kaygının azaltılması, istihdam politikalarının güçlendirilmesi, mesleki rehberlik hizmetlerinin yaygınlaştırılması ve bireylerin iş piyasasının taleplerine uygun becerilerle donatılması gibi stratejilerle mümkün olabilir. Bu kapsamda, öncelikle sosyal hizmet alanındaki işsizlik sorununun temel nedenlerine odaklanılarak, istihdam açığına ilişkin somut veri temelli analizler yapılmalı ve bu doğrultuda kamu ve özel sektördeki sosyal hizmet istihdamının artırılması yönünde yapısal çözümler üretilmelidir. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı başta olmak üzere ilgili kamu kurumları, sosyal hizmet uzmanlarının istihdamını önceleyen ve mesleki yeterlilikleri gözetilen istihdam programları geliştirmelidir. Araştırmada bulguların tartışılmasında da ifade edildiği üzere sosyal hizmet uzmanlarında iş bulma kaygısı yapısal nedenlerle artmaktadır. Bu durum yalnızca bireysel düzeyde değil, sosyal hizmetlerin toplum üzerindeki etkisini de olumsuz yönde etkilemektedir. Bu nedenle, sosyal hizmet uzmanlarının mesleki istihdam haklarını güçlendirecek bütüncül ve hak temelli politikalara ihtiyaç duyulmaktadır. Öte yandan, sosyal hizmet bölümlerinde açık ve uzaktan öğretim programlarının sayısının artması ve örgün öğretim programlarında kontenjan artışlarıyla birlikte istihdam sorunları daha görünür hale gelmiştir. Bu kapsamda son dönemde ikinci öğretim programları ile bazı üniversitelerde açık ve uzaktan öğretim sosyal hizmet programlarının kapatılması önemli bir gelişme olarak dikkat çekmektedir. Bu politika değişikliğinde, sosyal hizmet eğitiminin niceliksel değil niteliksel gelişimi esas alınmalıdır. Her yıl artan mezun sayısına rağmen istihdam alanlarının aynı oranda gelişmemesi, sosyal hizmet uzmanları arasında rekabeti artırmakta ve iş bulma kaygısını derinleştirmektedir. Bu nedenle, sosyal hizmet lisans programlarının kontenjanları ülkenin istihdam kapasitesiyle uyumlu şekilde planlanmalı ve mesleki eğitimin kalitesi sürekli olarak izlenmelidir. Ayrıca sosyal hizmet programlarının müfredat yapısı, uygulamalı eğitim süreçleri ve sektörle entegrasyonu güçlendirilerek, sosyal hizmet uzmanlarının iş gücü piyasasına daha donanımlı şekilde katılmaları sağlanmalıdır.

- Katılımcıların iş bulma kaygısını en fazla ekonomideki genel istihdam zorluklarına bağlaması, bireysel değil yapısal bir sorunla karşı karşıya olduğumuzu göstermektedir. Neoliberal politikaların sosyal hizmet istihdamını daralttığı, kamu alımlarındaki azalma ve özel sektörün yetersizliği iş bulma sürecini zorlaştırmaktadır. Bu noktada, sosyal hizmetin mesleki özerkliği ve uzmanlık alanı korunmalı; sosyal hizmet kadrolarına yalnızca sosyal hizmet lisans eğitimi almış bireylerin yerleştirilmesi zorunlu hale getirilmelidir. Farklı disiplinlerin sosyal hizmet kadrolarında görevlendirilmesi uygulamasına son verilmesi, mesleki kimliğin tanınması ve hizmet niteliğinin korunması açısından elzemdir. Ayrıca, sosyal hizmet uzmanları için kamuda kadro sayısının artırılması temel bir ihtiyaçtır. Bununla birlikte, istihdam çeşitliliği artırılmak istenirken, yeni mezun sosyal hizmet uzmanlarının güvenceli ve sürdürülebilir istihdam biçimlerine erişimi gözetilmelidir. Proje temelli çalışmalar yalnızca geçici çözümler olarak değil, sosyal hizmet alanında istihdam yaratma potansiyeli taşıyan destekleyici mekanizmalar olarak değerlendirilmelidir; bu tür uygulamalar, meslek mensuplarının özlük hakları, sosyal güvenlikleri ve ücret güvenceleri sağlanarak yapılandırılmalıdır. Bu kapsamda, sosyal hizmet uzmanı istihdam eden özel bakım merkezleri veya sivil toplum kuruluşları için devlet destekli teşvikler oluşturulabilir. Öte yandan mezuniyet öncesi uygulama stajlarının sektörel daha entegre hale getirilmesi için kamu ve özel sektörle iş birliği yapılmalı; yeni mezun sosyal hizmet uzmanlarının iş deneyimi kazanmalarına olanak tanınmalı ve istihdam olanaklarını artırmak için kurumlar arası koordinasyon geliştirilmelidir. Sosyal hizmet uzmanlarının potansiyel işverenlerle buluşmasını sağlayan, sosyal hizmet mesleğinin işlev ve değerini kamuoyuna yansıtan kariyer organizasyonları düzenlenebilir. Ayrıca, sosyal hizmet uzmanlarının gönüllü temelde katıldıkları projeler yalnızca deneyim kazanmaları için değil, mesleki etki yaratma ve mesleğin görünürlüğünü artırma amacıyla da değerlendirilmelidir. Bu tür uygulamaların, güvenceli istihdamla desteklendiğinde sosyal hizmet uzmanları için kalıcı iş olanakları oluşturma potansiyeli bulunmaktadır.
- Toplumda ve işverenler arasında sosyal hizmet mesleğinin tanıtılması için mesleğin değeri ve öneminin vurgulandığı farkındalık kampanyaları düzenlenebilir. Nitekim, çözüm önerileri sadece istihdam olanaklarının artırılmasıyla sınırlı kalmamalı; mesleğin toplumsal değerinin anlaşılması, tanıtılması ve meşruiyetinin güçlendirilmesi de hedeflenmelidir. Bu kapsamda sosyal hizmet uzmanlarının iş bulma kaygılarının sadece bireysel ya da sektörel düzeyde değil, yapısal ve politik düzeyde de ele alınması gerekmektedir. Neoliberal politikaların sosyal hizmet mesleği üzerindeki etkilerinin görünür kılınması ve bu etkilerle mücadele edebilmek için mesleğin kamusal değerinin yeniden inşası, sürdürülebilir çözümlerin önünü açacaktır.
- Araştırma, aile desteğinin sosyal hizmet uzmanlarının iş kaygısını azaltmada önemli bir rol oynadığını göstermektedir. Bu bulgu, genç uzmanların aile içindeki destekleyici iletişime ve duygusal güvenliğe duyduğu ihtiyacı ortaya koymaktadır. Bu kapsamda, iş arama sürecinde olan genç sosyal hizmet uzmanlarının psiko-sosyal dayanıklılıklarını desteklemek amacıyla aile temelli müdahaleler geliştirilmesi önem taşımaktadır. Aile merkezli güçlendirme programları, aile

içi iletişimi ve karşılıklı anlayışı destekleyen uygulamalarla yapılandırılabilir. Özellikle ebeveynlerin genç bireylerin yaşadığı işsizlik sürecine dair farkındalıklarının artırılması, bu sürecin olumsuz etkilerinin azaltılmasına katkı sağlayabilir. Bu doğrultuda, aile danışmanlığı hizmetleri ve sosyal destek atölyeleri etkili olabilir. Bununla birlikte, önerilerin yönü bireylerin pasif yardım alıcı konumuna itilmesinden ziyade, aile içi kaynakların ve sosyal dayanışmanın güçlendirilmesine çevrilmelidir. Araştırma bulgularına dayalı olarak geliştirilecek koruyucu sosyal hizmet modelleri, ailelerinin destekleyici rollerini artırmayı hedeflemelidir. Dolayısıyla, bireylerin doğrudan sosyal yardımlara yönlendirilmesinden ziyade, dayanışma, iletişim ve psikososyal destek odaklı stratejilerin benimsenmesi sosyal hizmet disiplininin güçlendirici yaklaşımıyla daha tutarlı olacaktır.

- Araştırmada arkadaşlardan algılanan sosyal desteğin iş bulma kaygısını anlamlı şekilde azalttığı görülmektedir. Bu durum, mezuniyet sonrası sosyal bağların korunmasının ruhsal dayanıklılığı artırdığını göstermektedir. Bu bağlamda, sosyal hizmet uzmanlarına yönelik mezun toplulukları, dayanışma grupları ve çevrimiçi destek platformları kurulabilir. Özellikle işsiz sosyal hizmet uzmanları için hem duygusal destek hem de bilgi paylaşımı sağlayacak bu tür ağlar, bireylerin yalnızlık duygusunu azaltabilir ve özgüvenlerini artırabilir. Bu platformlar aracılığıyla iş ilanları ağı, mülakat pratiği ve duygusal destek grupları organize edilebilir. Ayrıca, yeni mezun sosyal hizmet uzmanlarının deneyimli sosyal hizmet uzmanları ile eşleştirildiği “mentorluk programları” yaygınlaştırılmalıdır. Bu programlar aracılığıyla sosyal hizmet alanında deneyimli profesyoneller ile yeni mezun sosyal hizmet uzmanlarını buluşturularak genç sosyal hizmet uzmanlarına rehberlik edilmesi sağlanabilir.
- Araştırmada, özel kişilerden (örneğin sevgili, eş, yakın dost) alınan desteğin iş bulma kaygısını azalttığı bulunmuştur. Bu sonuç, özellikle işsizlik gibi belirsizlik ve gelecek kaygısı yaratan durumlarda bireylerin yalnız olmadıklarını hissetmelerinin ve kurulan duygusal bağların psikolojik sağlamlığa katkısını gözler önüne sermektedir. Bu bağlamda sosyal hizmet uzmanlarına yönelik sunulan psikososyal destek hizmetlerine duygusal dayanıklılık, öz farkındalık, stres yönetimi ve kaygı ile başa çıkma gibi temaların da dahil edilmesi ve bu konuları ele alan atölye çalışmalarının düzenlenmesi ruh sağlığını güçlendirmeye yönelik önemli bir adım olacaktır.
- Sosyo-demografik değişkenlerin potansiyel etkileri dikkate alındığında, ilerleyen çalışmalarda bu değişkenlerin sosyal destek algısıyla etkileşimini ortaya koyacak karşılaştırmalı ve çok değişkenli analizler, literatürdeki mevcut bilgi birikimini derinleştirecek ve daha bütüncül sonuçların elde edilmesini sağlayacaktır. Öte yandan, sosyal hizmet alanında giderek artan işsizlik sorunu, mesleki doyumun ve ruh sağlığının sürdürülebilirliği açısından ciddi bir tehdit oluşturmaktadır. Bu bağlamda, sosyal hizmet uzmanlarının işsizlikle ilgili deneyimlerini uzun vadede izlemeye yönelik boylamsal ve daha kapsamlı araştırmalar yapılması gerekmektedir. Bu tür çalışmalar, yalnızca bireysel etkileri değil, aynı zamanda mesleki sistemlerdeki yapısal

sorunları da ortaya koyarak çözüm odaklı sosyal politika önerilerinin geliştirilmesine katkı sunabilir.

ARAŞTIRMAYA İLİŞKİN ETİK BİLGİLER

Araştırmada veri toplama sürecinden önce Sinop Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Kurulu'ndan 31.05.2024 tarih ve 2024/141 sayılı etik kurul izni alınmıştır.

ARAŞTIRMACILARIN KATKI ORANI

Yazarlar çalışmaya eşit oranda katkı sağlamıştır.

ÇATIŞMA BEYANI

Bu çalışmada herhangi bir potansiyel çıkar çatışması bulunmamaktadır.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Technological developments brought about by modernization, automation in production, rapid population growth, and financial crises have led to unemployment, which represents one of today's most significant socioeconomic problems. Unemployment, as a phenomenon that causes individuals to lose their economic security and deeply affects social structure, has multifaceted consequences for both individuals and society. As the duration of unemployment increases, individuals' motivation and expectations for finding job are negatively affected, which in turn increases their employment-related anxiety (Virgolino et al., 2022).

In Turkey, general unemployment rates are particularly high among the young population, and social work graduates are among those adversely affected by this situation. Indeed, when examining the Turkish Statistical Institute's (2024) labor force statistics by field of study, it is seen that the field of social services has the highest unemployment rate at 21.5%. Similarly, the international literature also indicates that while the number of social work graduates is steadily increasing, the demand for employment in this field is not being adequately met, with the average employment rate in social work being 30.75% across educational disciplines (Melytė & Milkintaitė, 2024).

In recent years, social workers have been experiencing profound job search anxiety due to rising unemployment rates, challenges in finding employment after graduation, and limited employment opportunities in the public sector (Akçay & Alpoğlu, 2020). Several structural, economic, and professional factors contribute to the growing employment anxiety among social workers. The overall increase in unemployment rates in Turkey (Altaşlı & Işık, 2017) also restricts employment opportunities in the field of social work (Akçay & Alpoğlu, 2020; Cebeci et al., 2020). The current employment structure relies heavily on the public sector (Işıkhan et al., 2016), and this one-dimensional expectation leads to intense competition and professional fragility. Under the influence of neoliberal welfare policies, the privatization of social services has resulted in a decrease in secure

public employment and increased ambiguity regarding professional roles (Akkuş, 2021; Atasü-Topcuoğlu & Akbaş, 2009; Garrett, 2019). Economic crises and fiscal austerity have further restricted public sector recruitment (Flynn, 2017; González-Portillo et al., 2015). Moreover, the insufficient recognition of the profession in both public and private sectors (Bolgün et al., 2017; Işıksan et al., 2016) causes social workers to question their professional values and contributes to job search anxiety (Bolgün et al., 2017; Canbulut, 2017; Güzel, 2024). The perception of the profession as primarily aid-based also leads to the neglect of its potential to intervene in structural issues (Bolgün & Şahin, 2019; Yıldırım et al., 2019). Additionally, the uncontrolled expansion of social work education (Alptekin, 2016; Alptekin et al., 2017) and the disparity between the increasing number of graduates and limited job opportunities (Cebeci et al., 2020; Topuz & Öz, 2014) are other significant factors that heighten anxiety.

The employment anxiety experienced by social workers who are trained to generate solutions for the needs of individuals and communities and to promote social justice and well-being (Aydemir et al., 2024; Işık & Türk, 2023) poses a threat not only to their personal well-being but also to the functioning of social work practice and the quality of services delivered to society. Prolonged unemployment or uncertainty in securing job may lead to stress, loneliness, low self-esteem, depression, and other psychological issues among individuals (Cockshott et al., 2021; Russo & Terraneo, 2020; Virgolino et al., 2022). In this context, social support, which is considered an important resource for coping with stressful life events (Thoits, 1995), can play a critical role in helping individuals manage job search anxiety (Lorenzini & Giugni, 2010; Rey et al., 2016; Vrućinić, 2012). Social support is known to serve as an important buffer against the adverse effects of stressful life events such as unemployment, helping to mitigate the psychological burdens individuals face during unemployment (Lorenzini & Giugni, 2010; Rey et al., 2016; Thoits, 1995; Vrućinić, 2012). During difficult-to-control life events such as unemployment, support from close social networks can be a critical resource in alleviating psychological burdens (Arena et al., 2022; Ibañez & Lopez, 2018; Thoits, 1995).

A review of the literature reveals that studies have yielded significant findings regarding the relationship between social support and job search anxiety (An et al., 2024; Güney & Çelik, 2019; Lorenzini & Giugni, 2010; Rahal & Singh, 2024; Rey et al., 2016; Vrućinić, 2012). However, it is noteworthy that while unemployment rates in the field of social work have risen considerably in recent years, studies addressing employment anxiety among social workers are limited (Akçay & Alpoğlu, 2020; Cebeci et al., 2020; Çay & Akpınar, 2022). Moreover, no studies have investigated the relationship between perceived social support and job search anxiety among social workers. Therefore, the present study aims to examine the levels of job search anxiety among social work graduates who have not yet entered the labor market, as well as the impact of their perceived social support on their employment anxiety. Accordingly, the study seeks to answer the following research questions:

1. What is the level of job search anxiety among social work graduates?
2. In which area do social work graduates feel the highest level of employment anxiety?
3. Does the perceived social support of social work graduates influence their job search anxiety? If so, in what direction and to what extent does it influence it?

Methods

This quantitative research employed a relational survey model. The study was conducted with 628 participants using convenience and snowball sampling techniques. Of the participants, 398 were female (63.4%) and 230 were male (36.6%), with an average age of $\bar{x}=25.32\pm1.62$. Among the participants, 546 (86.9%) were single and 82 (13.1%) were married. Furthermore, 496 participants (79%) graduated from formal education, while 132 (21%) graduated from open/distance education programs.

The data in the study were collected using a personal information form created by the researchers to gather demographic details such as gender, age, marital status, and type of education, along with the Unemployment Anxiety Scale and the Multidimensional Perceived Social Support Scale. During the data collection process, graduates from social work departments in various geographical regions of Turkey were contacted through various online platforms and alumni groups. This approach aimed to enhance the diversity of the sample, reflecting the broader population. The study employed an online survey method, and the online measurement tool was applied to 628 volunteers who consented to participate.

Before testing the hypotheses, the normality of the data was checked. Skewness and kurtosis coefficients were examined, and it was found that these values fell within the range of ± 2 . Accordingly, it was determined that parametric tests could be applied (George & Mallery, 2010). Descriptive statistical calculations, Pearson correlation analysis, and multiple linear regression analysis were used in the study. SPSS 25.0 software was used in all statistical analyses, and the results were evaluated at a 95% confidence interval and a 0.05 significance level.

Results

The mean job search anxiety score among social workers was found to be $\bar{x}=3.78\pm0.58$, indicating that social workers experience a high level of job search anxiety. When the subdimensions of job search anxiety were examined, it was identified that social workers experienced the highest level of anxiety due to employment difficulties in the economy ($\bar{x}=4.22\pm0.57$). The mean perceived social support score of social workers was $\bar{x}=4.48\pm1.27$, suggesting that participants had a moderate level of perceived social support. An analysis of the subdimensions of perceived social support revealed that social workers felt the highest level of support from friends ($\bar{x}=5.24\pm1.49$).

A significant negative correlation was found between job search anxiety and perceived social support ($r=-0.414$; $p<0.01$). Further examination of the subdimensions of perceived social support showed

significant negative correlations between job search anxiety and family support ($r=-0.371$; $p<0.01$), friend support ($r=-0.213$; $p<0.01$), and significant others ($r=-0.290$; $p<0.01$).

Multiple linear regression analysis revealed that support from friends, family, and significant others explained 18% of the total variance in job search anxiety ($R^2=0.18$). Accordingly, friend support ($\beta=-0.11$), family support ($\beta=-0.29$), and significant others support ($\beta=-0.19$) were found to be significant negative predictors of job search anxiety ($p<0.05$). These findings suggest that as social workers' perceived social support from friends, family, and significant others increases, their job search anxiety decreases.

Conclusion

This study was conducted to determine the levels of job search anxiety among social work graduates who have not yet entered employment and to examine the impact of their perceived social support on this anxiety. The findings indicate that social workers experience a high level of job search anxiety, which is primarily attributed to employment difficulties in the economy. A moderate level of perceived social support was observed among participants, and a negative relationship was found between perceived social support and job search anxiety. Moreover, it was concluded that increased support from family, friends, and significant others significantly reduces job search anxiety.

KAYNAKÇA

- Abay-Alyüz, S. B. (2020). Sosyal desteğin birey yaşamında önemi ve sosyal hizmet. *Talim*, 4(1), 115-134. <https://doi.org/10.37344/talim.2020.4>
- Adak, N. (2010). Sosyal bir problem olarak işsizlik ve sonuçları. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 21(2), 105-116.
- Akçay, S. ve Alpoğlu, İ.E. (2020). Sosyal hizmet uzmanlarının işsizlik deneyimleri. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 31(1), 47-69. <https://doi.org/10.33417/tsh.681837>
- Akkuş, P. (2021). Türkiye’de sosyal hizmetler, neo-liberal politikalar ve etik ikilemler. *Journal of Social Policy Conferences*, 81, 451-484. <https://doi.org/10.26650/jspc.2021.81.836634>
- Aksakoğlu, G. (2001). *Sağlıkta araştırma teknikleri ve analiz yöntemleri*. Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları.
- Alonso, M. A. ve Sánchez-Herrero, S. A. (2011). Elaboración y validación de una escala para diagnosticar los miedos en el proceso de búsqueda de empleo. *Revista Española de Orientación y Psicopedagogía*, 22(1), 80-92.
- Alptekin, K. (2016). *Başlangıçtan bugüne ve yarına Türkiye’de sosyal hizmet eğitimi*. Atlas Yayınevi.
- Alptekin, K., Topuz, S. ve Zengin, O. (2017). Türkiye’de sosyal hizmet eğitiminde neler oluyor? *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 28(2), 50-69.
- Altaşlı, Y. A. ve Işık, M. (2017). Türkiye’de yaşanan ekonomik krizlerin istihdam üzerine etkileri (1980-2013). *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 22(2), 567-585.

- Altunışık, R. (2008). Anketlerde veri kalitesinin iyileştirilmesi için öntest (pilot test) yöntemleri. *Pazarlama ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 1-17.
- An, J., Zhu, X., Shi, Z. ve An, J. (2024). A serial mediating effect of perceived family support on psychological well-being. *BMC Public Health*, 24(1), 940. <https://doi.org/10.1186/s12889-024-18476-z>
- Arena, A. F., Harris, M., Mobbs, S., Nicolopoulos, A., Harvey, S. B. ve Deady, M. (2022). Exploring the lived experience of mental health and coping during unemployment. *BMC Public Health*, 22(1), 2451. <https://www.doi.org/10.1186/s12889-022-14858-3>
- Arslan, K. (2021). Sosyal hizmet uygulamalarında aile dayanıklılığına etki eden faktörler. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 23(2), 365-374. <https://doi.org/10.32709/akusosbil.847873>
- Artan, T., Arıcı, A., Çiçek, M., Bolat, G. B. ve Kocaoğlu, S. N. (2021). Sosyal hizmet mezunu istihdam araştırması: İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa örneği. *Ufuk Ötesi Bilim Dergisi*, 21 (2), 338-366. <https://doi.org/10.54961/uobild.1038125>
- Asadi, K., Yousefi, Z. ve Parsakia, K. (2024). The role of family in managing financial stress and economic hardship. *Journal of Psychosociological Research in Family and Culture*, 2(3), 11-19. <https://doi.org/10.61838/kman.jpffc.2.3.3>
- Atasü-Topcuoğlu, R. ve Akbaş, E. (2009). Küreselleşme sürecinde daralan sosyal haklar ve Türkiye’de sosyal hizmet sunumunda yaşanan dönüşümün kuramsal ve politik çerçevesi. N. Mütevellioğlu vd. (Ed.), *Uluslararası Sosyal Haklar Sempozyumu Bildiri Kitabı* (ss. 175-181) içinde. Belediye-İş Sendikası Yayını.
- Aydemir, İ., Öztürk, M., Toga, H. ve Türk, A. (2024). Sosyal hizmetin tanımlanması-amaçları-temel ilkeleri. İ. Aydemir ve M. Öztürk (Ed.), *Sosyal Hizmete Giriş* (ss.1-17) içinde. Akademisyen Kitabevi.
- Aytaç, S. ve Keser, A. (2002). İşsizliğin çalışan birey üzerindeki etkisi: işsizlik kaygısı. *İş, Güç: Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi*, 4(2), 48.
- Bıçerli, M. K. (2004). *İşsizlikle mücadelede aktif istihdam politikaları*. Anadolu Üniversitesi İİBF Yayınları.
- Bolgün, C. ve Şahin, F. (2019). Public perception and attitudes about social work in Turkey. *International Social Work*, 62(5), 1329-1342. <http://doi.org/10.1177/0020872818774105>
- Bolgün, C., Şahin, F. ve Baydur, H. (2017). Manisa’da toplumun sosyal hizmet mesleğine ilişkin farkındalığı ve tutumu: Karşılaştırmalı bir araştırma. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 28(2), 27-49.
- Canbulut, T. (2017). Qualitative study in Turkey: Who are the social workers? *Turkish Journal of Social Work*, 4(2), 108-114.
- Cebeci, F., Artan, T. ve Karaman, M. (2020). Sosyal hizmet bölümü stajyer öğrencilerinin iş bulma kaygısını azaltmaya yönelik grup çalışması. *Turkish Studies*, 15(3), 1721-1738. <http://dx.doi.org/10.29228/TurkishStudies.43350>
- Cockshott, C. J., Kiemle, G., Byrne, P. ve Gabbay, M. B. (2021). A fall from grace: an interpretative

- phenomenological analysis of unemployment in UK university graduates with common mental health issues. *Open Journal of Social Sciences*, 9(1), 291-313. <https://doi.org/10.4236/jss.2021.91021>
- Creswell, J. W. (2013). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches* (4th Ed.). SAGE Publications.
- Çay, M. ve Akpınar, B. (2022). Sosyal hizmet bölümü öğrencilerinin iş bulma endişeleri ve umutsuzluk düzeylerine yönelik bir araştırma. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 33(3), 707-734. <https://doi.org/10.33417/tsh.981945>
- Dost, Z. D. ve Bilgin, K. U. (2020). Gençlerin işgücü piyasasına geçişinde deneyim ve staj etkisi. *Çalışma İlişkileri Dergisi*, 1(Özel Sayı), 119-153.
- Eker, D. ve Arkar, H. (1995). Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği'nin faktör yapısı, geçerlik ve güvenirliği. *Türk Psikoloji Dergisi*, 10(34), 17-25.
- Flynn, S. (2017). Social work practice in an economic downturn: Understanding austerity through an anti-oppressive framework. *Practice: Social Work in Action*, 29(3), 179-199. <https://doi.org/10.1080/09503153.2016.1201467>
- Garrett, P. M. (2019). What are we talking about when we talk about 'Neoliberalism'?. *European Journal of Social Work*, 22(2), 188-200. <https://doi.org/10.1080/13691457.2018.1530643>
- George, D. ve Mallery, M. (2010). *SPSS for windows step by step: A simple guide and reference, 17.0 update* (10 ed.). Pearson.
- González-Portillo, M. A., Dominguez Antolinez, I. ve Muniategui Azcona, E. (2015). Crisis of the welfare state: an analysis of the responses from social work. *Revista de Cercetare și Intervenție Socială*, (49), 173-186.
- Guariglia, P., Palmiero, M., Giannini, A. M. ve Piccardi, L. (2023). The key role of empathy in the relationship between age and social support. *Healthcare*, 11 (17), 2464. <https://doi.org/10.3390/healthcare11172464>
- Güney, A. ve Çelik, E. (2019). Sosyal sermaye ile işsizlik kaygısı arasındaki ilişki: Atatürk Üniversitesi İİBF son sınıf öğrencileri üzerine bir uygulama. *İstanbul İktisat Dergisi*, 69(1), 103-131. <https://doi.org/10.26650/ISTJECON2019-0005>
- Güzel, B. (2024). Public perception survey for social workers in Turkey: What do people think? *Journal of Social Service Research*, 50(4), 697-710. <https://doi.org/10.1080/01488376.2024.2371857>
- Harvey, D. (2007). *A brief history of neoliberalism*. Oxford University Press.
- Hatimah, N. A., Dewi, E. M. P. ve Halima, A. (2023). Relationship between parents' social support and anxiety in facing the world of work in fresh graduate. *KnE Social Sciences*, (ICoPsy 2023), 228-241. <https://www.doi.org/10.18502/kss.v8i19.14368>
- Ibañez, L. M. ve Lopez, S. H. (2018). Coming Back to Who I Am: Unemployment, Identity, and Social Support. In E. L. Mickey ve A. H. Wingfield (Eds.), *Race, Identity and Work* (pp. 7-33). Emerald Publishing Limited. <https://www.doi.org/10.1108/S0277-283320180000032004>

- Işık, A. ve Türk, A. (2023). Uzaktan sosyal hizmet eğitimi. N. Yelboğa ve A. Işık (Ed.), *Yeni Dünya Düzeni ve Sosyal Hizmet: Güncel Alanlar-Eleştirel Tartışmalar* (ss. 157-176) içinde. Nika Yayınevi.
- Işıkhani, V., Erbay, E., Akçay, S. ve Ege, A. (2016). Sosyal hizmet bölümü öğrencilerinin mezuniyet sonrası gelecek planları: Ankara, Başkent ve Hacettepe Üniversitesi örneği. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 27(1), 7-24.
- İsmailoğlu, G. ve Ersoy, A. F. (2021). Yeni mezun sosyal çalışmacıların "işsizlik" kavramına ilişkin metaforik algılarının incelenmesi. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(4), 2459-2472. <https://doi.org/10.33206/mjss.849715>
- Jain, A. M. ve Jha, M. (2022). Social support as a protective factor against depressive symptoms: A review. *Journal of Ravishankar University*, 28(1), 93-103. <https://doi.org/10.52228/JRUA.2022-28-1-11>
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Nobel Yayınları.
- Kökocak, A., Yılmaz, M. ve Demirci, N. (2015). İşsizlik olgusu ve istihdam artırıcı stratejiler. *Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi*, 7(1), 109-121.
- Lorenzini, J. ve Giugni, M. (2010). Youth coping with unemployment: The role of social support. *Revue Suisse de Travail Social*, 11, 80-99.
- Melytė, M. ve Milkintaitė, L. (2024). Non-participation of graduates of the social work in the labour market. *Professional Studies: Theory And Practice*, 28(1), 111-122. <http://dx.doi.org/10.56131/pstp.2024.28.1.300>
- Miller, N. K. (1992). *A study of the relationship between anxiety and social support systems*. University of Nevada.
- Okay-Somerville, B. ve Scholarios, D. (2017). Job search anxiety and perceived barriers to labour market entry. *European Association of Work and Organizational Psychology Congress 2017 Abstract Book* (s. 1679) içinde. <https://eprints.gla.ac.uk/136727/>
- Özcan, E., Attepe Özden, S. ve İçağasıoğlu Çoban, A. (2017). Sosyal hizmet uzmanlarının güvencesiz çalışma biçimine ilişkin deneyimlerinin değerlendirilmesi. *Journal of Human Sciences*, 14(1), 376-395. <https://doi.org/10.14687/jhs.v14i1.4371>
- Özmete, E. ve Tahtacı, A. (2020). Sosyal çalışmacıların iş yaşamında stres yönetimi üzerine nitel değerlendirme. *Tıbbi Sosyal Hizmet Dergisi*, (15), 11-34.
- Pentaraki, M. (2017). 'I am in a constant state of insecurity trying to make ends meet, like our service users': Shared austerity reality between social workers and service users-towards a preliminary conceptualisation. *British Journal of Social Work*, 47(4), 1245-1261. <https://doi.org/10.1093/bjsw/bcw099>
- Rahal, D. ve Singh, A. (2024). Providing emotional support and daily emotional well-being among undergraduate students during the COVID-19 pandemic. *Journal of Social and Personal Relationships*, 41(8), 2192-2218. <https://doi.org/10.1177/02654075241234823>
- Rey, L., Extremera, N. ve Peláez-Fernández, M. A. (2016). Linking social support to psychological

- distress in the unemployed: the moderating role of core self-evaluations. *Social Indicators Research*, 127, 435-445. <https://doi.org/10.1007/s11205-015-0958-x>
- Russo, C. ve Terraneo, M. (2020). Mental well-being among workers: a cross-national analysis of job insecurity impact on the workforce. *Social Indicators Research*, 152(2), 421-442. <https://doi.org/10.1007/s11205-020-02441-5>
- Schmalbach, I., Schmalbach, B., Kalkbrenner, A., Bassler, M., Hinz, A. ve Petrowski, K. (2023). Psychometric properties of the job anxiety scale. *Frontiers in Psychology*, 14, 1020596. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1020596>
- Sevim, K. ve Altun, F. (2017). Sosyal hizmet bölümü öğrencilerinin geleceğe yönelik mesleki ve akademik beklentileri. *Artvin Çoruh Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(2), 51-65. <https://doi.org/10.22466/acusbd.346958>
- Sharp, P., Oliffe, J. L., Kealy, D., Rice, S. M., Seidler, Z. E. ve Ogrodniczuk, J. S. (2023). Social support buffers young men's resilient coping to psychological distress. *Early Intervention in Psychiatry*, 17(8), 784-791. <https://doi.org/10.1111/eip.13371>
- Stevenson, C., Wakefield, J. R. H., Bowe, M., Kellezi, B., Jones, B. ve McNamara, N. (2022). Weathering the economic storm together: Family identification predicts future well-being during COVID-19 via enhanced financial resilience. *Journal of Family Psychology*, 36(3), 337-345. <https://doi.org/10.1037/fam0000951>
- Szcześniak, P. (2012). Struktura i determinanty bezrobocia w krajach rozwijających się. Refleksje. *Pismo naukowe studentów i doktorantów WNPID UAM*, (5), 125-140. <https://doi.org/10.14746/r.2012.5.8>
- Tan, M., Wu, Z., Li, J., Liang, Y. ve Lv, W. (2024). Analyzing the impact of unemployment on mental health among Chinese university graduates: A study of emotional and linguistic patterns on Weibo. *Frontiers in Public Health*, 12, 1337859. <https://doi.org/10.3389/fpubh.2024.1337859>
- Tekin-Tayfun, A. N. ve Korkmaz, A. (2016). Üniversite öğrencilerinde işsizlik kaygısı: Süleyman Demirel Üniversitesi öğrencileri üzerinde bir araştırma. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(17), 534-558.
- Thoits, P. A. (1995). Stress, coping, and social support processes: Where are we? What next?. *Journal of health and social behavior*, 53-79. <https://doi.org/10.2307/2626957>
- Topuz, S. ve Öz, M. (2014). Türkiye'de sosyal hizmet uzmanlarının istihdam durumu. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 25(1), 149-158.
- Türkiye İstatistik Kurumu-TÜİK (2024, Mart 25). İşgücü İstatistikleri, 2023- En son mezun olunan alana göre işgücü durumu. 3 Aralık 2024 tarihinde <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?P=Isgucu-Istatistikleri-2023-53521> adresinden erişildi.
- Türkoğlu, B. (2013). Fay hattında erkeklikler: çalışma ve işsizlik ekseninde erkekliğe bakış. *Mülkiye Dergisi*, 37(4), 33-61.
- Virgolino, A., Costa, J., Santos, O., Pereira, M. E., Antunes, R., Ambrósio, S., ... ve Vaz Carneiro, A. (2022). Lost in transition: a systematic review of the association between unemployment

- and mental health. *Journal of Mental Health*, 31(3), 432-444. <https://doi.org/10.1080/09638237.2021.2022615>
- Vrućinić, Ž. S. (2012). Socijalna podrška i nezaposlenost. *Defendologija*, 15(31), 76-82. <http://dx.doi.org/10.5570/dfnd.1231.06.se>
- Whitley, R. (2021). Employment, unemployment, and workplace issues in relation to men's mental health. In R. Whitley (Ed.), *Men's Issues and Men's Mental Health: An Introductory Primer* (pp. 177-205). Springer.
- Yen, K. H. ve Zairul, M. (2024). Safe space for traumatic urban youths. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, 14(8), 1760–1777. <http://dx.doi.org/10.6007/IJARBS/v14-i8/22548>
- Yıldırım, Ş., Uçan, G. ve Baydur, H. (2019). Yetişkinlerin sosyal hizmet mesleğini tanıma ve sosyal hizmetlerden yararlanma durumu: Manisa örneği. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 34, 307-322. <https://doi.org/10.30794/pausbed.401329>
- Yüksel, İ. (2005). İşsizlik olgusunun psikolojik boyutu: Görgül bir araştırma. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 60(03), 255-274. https://doi.org/10.1501/SBFder_0000001427
- Zachariae, R. (2020). Social relations and health. In J. Sholl ve S.I.S. Rattan (Eds.), *Explaining health across the sciences* (pp. 383-403). Springer. http://dx.doi.org/10.1007/978-3-030-52663-4_22
- Zimet, G. D., Dahlem, N. W., Zimet, S. G. ve Farley, G. K. (1988). The multidimensional scale of perceived social support. *Journal of personality assessment*, 52(1), 30-41. http://dx.doi.org/10.1207/s15327752jpa5201_2